ĢENERĀLADVOKĀTES TAMARAS ČAPETAS [*TAMARA ĆAPETA*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 6. jūlijā [1]

Lieta C-122/22 P

Dyson Ltd,
Dyson Technology Ltd,
Dyson Operations Pte Ltd,
Dyson Manufacturing Sdn Bhd,
Dyson Spain, SLU,
Dyson Austria GmbH,
Dyson sp. z o.o.,
Dyson Ireland Ltd,
Dyson GmbH,
Dyson SAS,
Dyson Srl,
Dyson Sweden AB,
Dyson Denmark ApS,
Dyson Finland Oy,
Dyson BV
pret

Eiropas Komisiju

Apelācijas sūdzība – Enerģija – Direktīva 2010/30/ES – Enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšana ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm – Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 665/2013 – Putekļsūcēju energomarķējums – Testēšanas metode – Eiropas Savienības ārpuslīgumiskā atbildība – Savienības tiesību pietiekami būtisks pārkāpums

I. Ievads

1. Šī lieta ir pēdējais posms tiesvedības sāgā starp putekļsūcēju ražotāju *Dyson Ltd* un citiem apelācijas sūdzības iesniedzējiem, kas ir vienas uzņēmumu grupas dalībnieki (kurus visus kopā saukšu par *Dyson*), un Eiropas Komisiju saistībā ar testēšanas metodēm putekļsūcēju energomarķējuma norādīšanai saskaņā ar Savienības tiesībām [2].

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

[2] Iepriekšējās lietas tiks īsumā aprakstītas šo secinājumu 25.–35. punktā, ciktāl tās attiecas uz šo lietu.

2. Tā attiecas uz *Dyson* iesniegto apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 2021. gada 8. decembra spriedumu *Dyson* u.c./Komisija (T-127/19, EU:T:2021:870; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums").

3. Ar minēto spriedumu Vispārējā tiesa noraidīja *Dyson* prasību par Eiropas Savienības ārpuslīgumisko atbildību, kas celta saskaņā ar LESD 268. pantu un LESD 340. panta otro daļu. *Dyson* apgalvoja, ka tai esot nodarīti zaudējumi Komisijas pieņemtās Deleģētās regulas Nr. 665/2013 par putekļsūcēju energomarķējumu dēļ[3]. Vispārējā tiesa nosprieda, ka nav izpildīts nosacījums par pietiekami būtiska Savienības tiesību pārkāpuma esamību.

4. Tādējādi šī lieta attiecas uz jēdzienu "pietiekami būtisks pārkāpums", kas ir nosacījums tam, lai iestātos gan Savienības, gan dalībvalsts atbildība par kaitējumu, kas nodarīts Savienības tiesību pārkāpuma rezultātā. Tajā Tiesai ir prasīts precizēt pārkāpuma smaguma novērtēšanas metodi. Proti, šī lieta raisa šādus svarīgus jautājumus. Vai ir nozīme tam, ka attiecīgajai Savienības iestādei – šajā gadījumā Komisijai – bija rīcības brīvība rīkoties attiecīgajā jomā vai arī ka tās rīcības brīvība bija ļoti ierobežota vai tās nebija? Kā var noteikt, vai Savienības iestādei bija rīcības brīvība vai nebija? Kā Tiesai būtu jāizmanto judikatūrā noteiktie faktori, kas varētu attaisnot attiecīgo pārkāpumu?

II. Tiesvedības priekšvēsture

A. Lietas priekšvēstures īss kopsavilkums

5. Lai iedziļinātos šīs lietas sarežģītajā priekšvēsturē, vispirms ir jāsniedz īss ievada skaidrojums. Ar Deleģēto regulu Nr. 665/2013 Komisija citstarp noteica testēšanas metodi, ar kuru nosaka putekļsūcēju energoefektivitāti, kas ir nepieciešama, lai šādām ierīcēm piešķirtu energoefektivitātes marķējumu. Saskaņā ar izvēlēto metodi putekļsūcēji tika testēti sākotnējās izmantošanas uzsākšanas brīdī, kad tvertne tikai sāk piepildīties ar putekļiem. Es šo metodi saukšu par "tukšas tvertnes testu".

6. Lietā *Dyson*/Komisija[4] *Dyson* cēla prasību Vispārējā tiesā par tiesību akta atcelšanu, apgalvojot, ka šī metode neparāda putekļusūcēju energoefektivitāti "izmantošanas laikā", kā prasīts pamata tiesību aktā (Direktīva 2010/30/ES[5]), kuru papildina Deleģētā regula Nr. 665/2013. Kad Tiesa apelācijas tiesvedībā[6] atcēla Vispārējās tiesas sākotnējo spriedumu un nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai[7], Vispārējā tiesa atcēla Deleģēto regulu Nr. 665/2013. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tukšas tvertnes tests varēja neparādīt putekļusūcēju energoefektivitāti "izmantošanas laikā". Tālab putekļu tvertnei bija jābūt jau piepildītai līdz zināmam līmenim.

[3] Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 665/2013 (2013. gada 3. maijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/30/ES papildina attiecībā uz putekļsūcēju energomarķējumu (OV 2013, L 192, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Deleģētā regula Nr. 665/2013").

[4] Spriedums, 2015. gada 11. novembris (T-544/13, EU:T:2015:836).

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2010. gada 19. maijs) par enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm (OV 2010, L 153, 1. lpp.).

[6] Spriedums, 2017. gada 11. maijs, *Dyson*/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357).

[7] Spriedums, 2018. gada 8. novembris, *Dyson*/Komisija (T–544/13 RENV, EU:T:2018:761).

7. Ir nepieciešams paskaidrot, kāpēc *Dyson* bija ieinteresēta apstrīdēt tukšas tvertnes testu. *Dyson* ražo un pārdod ciklona putekļsūcējus jeb putekļsūcējus bez maisiņa[8]. Atšķirībā no parastajiem putekļsūcējiem ar maisiņiem[9], kas grīdas putekļus un netīrumus iesūc vienreizlietojamā maisiņā, putekļsūcējos bez maisiņa, kā liecina nosaukums, netiek izmantoti maisiņi. Ciklona putekļsūcējos izmanto centrbēdzes spēku, lai atdalītu putekļus un netīrumus no gaisa, tādējādi nav vajadzības izmantot vienreizlietojamos maisiņus.

8. Šis nošķīrums ir svarīgs, kad runa ir par putekļsūcēju energoefektivitātes testēšanas metodēm, kas ir šīs lietas būtība. Kā saprotu, problēma ir šāda – kad izmanto putekļsūcēju ar maisiņu putekļu sūkšanai, sūkšanas jauda ietekmē tā efektivitāti; kamēr maisiņš vai tvertne ir tukši, gaisa plūsma samērā viegli iziet cauri ierīces filtram un porām un nonāk maisiņā, tādējādi notiek sūkšana; tomēr, putekļsūcēju lietojot, maisiņš un filtrs aizsērējas un gaisa plūsma samazinās. Tā rezultātā putekļsūcēja sūkšanas jauda, tīrīšanas efektivitāte un energoefektivitāte samazinās, jo putekļsūcējs patērē vairāk elektroenerģijas, lai tiktu galā ar aizsērējumu un kompensētu sūkšanas jaudas zudumu. Savukārt ciklona putekļsūcējiem nav maisiņu, tādējādi nav aizsērējums nerodas. Sūkšanas jaudu var uzturēt neatkarīgi no tā, vai tvertne ir vai nav pilna. Citiem vārdiem, ciklona putekļsūcēji darbojas vienādi labi gan tad, kad tie ir pilni, gan tukši. Šo konstatējumu neapstrīd neviens no šajā tiesvedībā iesaistītajiem lietas dalībniekiem.

9. Īsumā problēmas sakne ir tā, ka testēšana ar tukšu tvertni, kā apgalvo *Dyson* šajā lietā, parāda putekļsūcēja maksimāli iespējamo putekļu iesūkšanas efektivitāti un tādējādi noklusē faktu, ka patērētājam lietojot putekļusūcēju, līdz ar maisiņa aizsērēšanos vairums tradicionālo putekļsūcēju, kuros izmanto maisiņu, zaudē sūkšanas jaudu. Tādējādi putekļusūcēju tīrīšanas efektivitāte un enerģijas patēriņš ir atšķirīgs, kad testēšanu veic ar tukšu maisiņu un kad maisiņš ir "pilns".

10. Lai arī tukšas tvertnes tests kā energomarķējuma pamats tika atcelts pēc Vispārējā tiesas sprieduma par tiesību akta atcelšanu, *Dyson* uzskatīja, ka tai ir nodarīts kaitējums laikposmā, kurā bija spēkā Deleģētā regula Nr. 665/2013, proti, pirms tā tika atcelta. Tāpēc *Dyson* cēla kaitējuma atlīdzinājuma prasību Vispārējā tiesā.

11. Vispirms es paskaidrošu tiesību aktus, kas attiecas uz šo lietu, ciktāl tas nepieciešams *Dyson* lietas analīzei (B), kā arī iepriekšējos Tiesas un Vispārējās tiesas spriedumus šajā sāgā (C), un tad apspriedīšu tiesvedību Vispārējā tiesā (D) un tiesvedību Tiesā (E).

B. Par ES energomarķējumu un Deleģēto regulu Nr. 665/2013

1. Pārskats par Savienības tiesību aktiem energomarķējuma un ekodizaina jomā

12. Kopumā runājot, Savienības tiesību akti energomarķējuma jomā sniedz patērētājiem informāciju par ražojumu energopatēriņu un ekoloģiskajiem raksturlielumiem, lai palīdzētu tiem pieņemt informētus lēmumus. Tie iet roku rokā ar Savienības tiesību aktiem ekodizaina

[8] Ciklona putekļsūcējus ir izgudrojis *Dyson* dibinātājs *James Dyson*, Eiropas Savienībā *Dyson* tos sāka tirgot 1993. gadā, kam sekoja citi uzņēmumi dažus gadus vēlāk. Kā izteicies pats *James Dyson*, viņš bijis motivēts radīt ciklona putekļsūcēju, jo bija pieredzējis, ka putekļsūcējs ar maisiņu zaudē sūkšanas jaudu un maisiņš aizsērē. Skat. Dyson, J., *Invention: A Life of Learning Through Failure*, Simon & Schuster, 2021, it īpaši 92. un 93. lpp.

[9] Laika gaitā ir izstrādāti daudzu dažādu veidu putekļsūcēji, taču šajā lietā būtiski ir tikai ciklona putekļsūcēji un putekļsūcēji ar maisiņu. Par dažādu veidu putekļsūcējiem skat., piemēram, AEA Energy and Environment, Work on Preparatory Studies for Eco-Design Requirements of EuPs (II), Lot 17 Vacuum Cleaners, TREN/D3/390-2006, Final Report to the European Commission, 2009. gada februāris (turpmāk tekstā –"*AEA* ziņojums"), 2.3. punkts; Gantz, C., *The Vacuum Cleaner: A History*, McFarland & Company, 2012.

jomā [10], ar kuriem nosaka minimālās energoefektivitātes prasības attiecībā uz ražojumu dizainu, lai uzlabotu ekoloģiskos raksturlielumus. Savienības tiesību akti energomarķējuma un ekodizaina jomā kopā palīdz izpildīt Savienības mērķi novērst un mīkstināt klimata pārmaiņas [11], un saskaņā ar aplēsēm tie ļauj patērētājiem ietaupīt pāri par 250 miljardiem EUR gadā [12].

13. ES energomarķējuma un ekodizaina noteikumi pašreiz ir spēkā attiecībā uz vairākiem ražojumiem [13], piemēram, televizoriem, trauku mazgāšanas iekārtām, plītīm, ledusskapjiem, veļas mazgāšanas mašīnām un veļas žāvētājiem. ES energomarķējums sniedz informāciju patērētājiem par konkrētās preces energoefektivitāti, izmantojot salīdzinošu krāsas skalu no A (lielākā efektivitāte) līdz G (mazākā efektivitāte). Acīmredzami apmēram 85 % patērētāju atzīst šo ES energomarķējumu un izmanto to, pieņemot lēmumus par pirkšanu [14].

2. Direktīvas 2010/30 un Deleģētās regulas Nr. 665/2013 tiesiskais regulējums

14. ES energomarķējumam var izsekot līdz Direktīvai 79/530/EK [15], kas vēlāk tika aizstāta ar Direktīvu 92/75/EEK [16]. Tomēr tikai 20 gadus vēlāk, kad tika pieņemta Direktīva 2010/30, šajā tiesiskajā regulējumā tika iekļauti putekļsūcēji.

15. Kā norādīts Direktīvas 2010/30 1. panta 1. punktā, ar šo direktīvu izveido sistēmu valstu pasākumu saskaņošanai saistībā ar tiešajiem lietotājiem paredzēto informāciju, konkrēti, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm, par enerģijas un attiecīgā gadījumā citu nozīmīgu resursu patēriņu *izmantošanas laikā*, tādējādi ļaujot tiešajiem lietotājiem izvēlēties energoefektīvākus ražojumus [17].

[10] Šajā saistībā skat. Komisijas dienestu darba dokumentu "Ietekmes novērtējums, Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido energoefektivitātes marķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES", (SWD(2015) 139 *final*), 2015. gada 15. jūlijs, 10. un 11. lpp. (kurā konstatēts, ka Savienības tiesību akti energomarķējuma un ekodizaina jomā ir savstarpēji papildinoši, proti, ekodizains "spiež" tirgu, bet energomarķējums to "velk").

[11] Skat., piemēram, Komisijas dokumentu *About the energy label and eco-design*, pieejams: https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about_en; Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 01/2020, *EU action on Ecodesign and Energy Labelling: important contribution to greater energy efficiency reduced by significant delays and non-compliance*, 2020, it īpaši 4., 6.–8. lpp.

[12] Skat., piemēram, Komisijas Paziņojumu – Ekodizaina un energomarķējuma darba plāns 2022.–2024. gadam (OV 2022, C 182, 1. lpp.), 1. un 6. punkts; Komisijas Ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Komisijai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 4. jūlija Regulu (ES) 2017/1369, ar ko izveido energomarķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES, deleģētajām pilnvarām pieņemt deleģētos aktus, (COM(2022) 723 *final*), 2022. gada 8. decembris, 1. punkts. Skat. arī šo secinājumu 10. zemsvītras piezīmē norādīto Komisijas dienestu darba dokumentu "Ietekmes novērtējums, priekšlikums regulai, ar kuru atceļ Direktīvu 2010/30/ES", 16. lpp. (kurā konstatēts, ka ES energomarķējuma un ekodizaina pasākumi nodrošina apmēram divas piektdaļas no Eiropas Savienības 2020. gada mērķa par 20 % ietaupīt enerģiju, un ka līdz 2030. gadam neto ietaupījumus, kas tiks sasniegts ar šiem pasākumiem, būs gandrīz 300 miljardu EUR apmērā, ļaujot Savienības patērētājiem ietaupīt gandrīz 17 % no kopējām izmaksām pretstatā situācijai, ja šādi pasākumi netiktu pieņemti).

[13] Skat., piemēram, šo secinājumu 12. zemsvītras piezīmē norādīto Komisijas Ekodizaina un energomarķējuma darba plānu 2022.–2024. gadam, 3. punkts.

[14] Skat., piemēram, Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2010/30/ES pārskatīšanu, COM(2015) 345 *final*, 2015. gada 15. jūlijs, 3. lpp.; Revīzijas palātas ziņojumu, kas minēts šo secinājumu 11. zemsvītras piezīmē, 10. lpp. Skat. nesenāk, piemēram, šo secinājumu 12. zemsvītras piezīmē norādīto Komisijas Ekodizaina un energomarķējuma darba plānu 2022.–2024. gadam, 2. punkts (kurā norādīts, ka Eirobarometra aptauja liecina, ka 93 % patērētāju atpazīst energomarķējumu un 79 % to ņem vērā, pērkot ierīces).

[15] Padomes 1979. gada 14. maija Direktīva par sadzīves tehnikas enerģijas patēriņa norādīšanu, izmantojot etiķetes (OV 1979, L 145, 1. lpp.).

[16] Padomes 1992. gada 22. septembra Direktīva par sadzīves tehnikas enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm (OV 1992, L 297, 16. lpp.).

[17] Mans izcēlums.

16. Kā liecina fakts, ka formulējums "izmantošanas laikā" Direktīvā 2010/30 ir lietots 15 reizes [18], šī direktīva patiesi attiecas uz energomarķējumu, kas parāda enerģijas patēriņu preču izmantošanas laikā. Šis jautājums tika apspriests lēmuma pieņemšanas procesā, kura rezultātā tika pieņemta minētā direktīva [19], un faktiski Komisija bija tā, kas savā priekšlikumā attiecībā uz šo direktīvu ieviesa šo formulējumu vairākās tiesību normās [20].

17. Saistībā ar šo lietu ir svarīgi norādīt, ka ar Direktīvu 2010/30 attiecīgajā laikā tika izveidota vispārēja sistēma, kurā definēti politikas mērķi un tostarp Komisijas, dalībvalstu, ražotāju un tirgotāju loma un pienākumi. Saskaņā ar minētās direktīvas 10. pantu Komisija bija pilnvarota pieņemt deleģētos aktus (LESD 290. panta izpratnē), ar kuriem nosaka energomarķējuma prasības noteiktām preču grupām, tostarp putekļsūcējiem.

18. Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta trešā daļa ir formulēta šādi:

"Noteikumi deleģētajos aktos par informāciju uz etiķetes un speciālajā zīmē par enerģijas un citu nozīmīgu resursu patēriņu *izmantošanas laikā* palīdzēs tiešajiem lietotājiem iepērkoties pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus un tirgus uzraudzības iestādēm pārbaudīt to, vai produkti atbilst norādītajai informācijai" [21].

19. Tagad Direktīva 2010/30 ir atcelta un aizstāta ar Regulu (ES) 2017/1369 [22]. Minētajai regulai būtībā ir tāda pati piemērošanas joma kā Direktīvai 2010/30, bet ir grozīti un uzlaboti daži noteikumi, lai precizētu un atjauninātu to saturu, ņemot vērā pēdējos gados panākto tehnoloģiju attīstību preču energoefektivitātes jomā [23]. Tajā ir uzsvērts, ka testēšanas metodēm ir jāatspoguļo izmantošana reālajā dzīvē [24].

20. Atšķirībā no citiem izstrādājumiem putekļsūcējiem nebija piemēroti ES energomarķējuma noteikumi līdz Direktīvas 2010/30 pieņemšanai, ne arī ES ekodizaina noteikumi līdz Direktīvas 2009/125/EK [25] pieņemšanai, un, pamatojoties uz plašu ietekmes novērtējumu, tika pieņemts lēmums, ka Komisijai vajadzētu pieņemt attiecīgās regulas tandēmā [26].

[18] Skat. Direktīvas 2010/30 1. panta 1. un 2. punktu, 2. panta a), e) un f) punktu, 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu, 4. panta a) punktu, 10. panta 1. punkta trešo daļu, 10. panta 3. punkta a) apakšpunktu un 2., 5., 13., 14. un 19. apsvērumu.

[19] Šajā ziņā skat. Komisijas dienestu darba dokumentu, Dokuments, kas pievienots Priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm, Ietekmes novērtējums, (SEC(2008) 2862), 2008. gada 13. novembris, 83. lpp.

[20] Skat. Komisijas Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm COM(2008) 778 *final*, 2008. gada 13. novembris, piedāvātais 1. panta 2. punkts, piedāvātais 2. pants, piedāvātais 11. panta 1. punkts, piedāvātais 11. panta 3. punkts un piedāvātais 2., 3. un 7. apsvērums.

[21] Mans izcēlums. Skat. arī Direktīvas 2010/30 19. apsvērumu.

[22] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30 (OV 2017, L 198, 1. lpp.). Saskaņā ar minētās regulas 21. pantu, to piemēro no 2017. gada 1. augusta.

[23] Skat. Regulas 2017/1369 3. un 4. apsvērumu.

[24] Skat. Regulas 2017/1369 13. panta 3. punktu un 35. apsvērumu.

[25] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (OV 2009, L 285, 10. lpp.).

[26] Šajā ziņā skat. Komisijas dienestu darba dokumentu, Ietekmes novērtējums, Komisijas Regula, ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125 par ekodizaina prasībām attiecībā uz putekļsūcējiem, un Komisijas Deleģētā regula, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/30/ES papildina attiecībā uz putekļsūcēju energomarķējumu, (SWD(2013) 240, 4. lpp.). Minētajā dokumentā tika secināts, ka izvēlētais risinājums ir apvienot deleģēto regulu, ar ko nosaka energomarķējuma prasības, ar īstenošanas regulu, ar ko nosaka ekodizaina prasības, lai virzītu patērētājus uz efektīvākajām ierīcēm (skat. 38. un 39. lpp.).

21. Ar Deleģēto regulu Nr. 665/2013 tika izstrādātas marķējuma prasības vairumam standarta veida putekļsūcējiem [27]. Piegādātājiem un izplatītājiem tika uzlikts pienākums nodrošināt, ka tie atbilst putekļsūcēju marķējuma prasībām no 2014. gada 1. septembra [28]. Informācija, kas sniedzama uz etiķetes, bija jāiegūst, izmantojot ticamas, precīzas un reproducējamas testēšanas metodes, kā noteikts Deleģētās regulas Nr. 665/2013 VI pielikumā [29]. Šā pielikuma 1. punktā šajā nolūkā tika sniegta atsauce uz saskaņotajiem standartiem, kas publicēti *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

22. Šajā saistībā Komisija publicēja atsauces uz Eiropas Elektrotehnikas standartizācijas komitejas (*Cenelec*) standartu EN 60312-1:2013 (turpmāk tekstā – "*Cenelec* standarts"), kas attiecas uz mājsaimniecības putekļsūcēju veiktspējas mērīšanas metodēm. Tomēr *Cenelec* standarta 5.9. punkts, kas attiecas uz pilnas tvertnes testēšanas metodi, netika iekļauts [30]. Es šo metodi saukšu par "5.9. punkta pilnas tvertnes testu".

23. Šīs neiekļaušanas sekas bija tādas, ka, lai piemērotu Deleģētās regulas Nr. 665/2013 VI pielikumu, saskaņotais standarts, ar kuru aprēķina putekļsūcēju enerģijas patēriņu gadā, tika pamatots ar testēšanas metodi, kurā izmanto tukšu tvertni (saskaņā ar *Cenelec* standarta 4.5. un 5.3. punktu), un nevis testēšanas metodi, kurā izmanto pilnu tvertni (saskaņā ar *Cenelec* standarta 5.9. punktu).

24. Tādējādi putekļsūcēju energoefektivitātes mērīšanai saskaņā ar Deleģēto regulu Nr. 665/2013 varēja izmantot tikai "tukšas tvertnes" testu [31].

C. Par notikumiem, kuru rezultātā tika sākta tiesvedība Vispārējā tiesā

1. Tiesvedība par Deleģētās regulas Nr. 665/2013 atcelšanu

25. 2013. gada 7. oktobrī *Dyson Ltd* cēla prasību Vispārējā tiesā, lūdzot atcelt Deleģēto regulu Nr. 665/2013, pamatojoties uz LESD 263. pantu. Prasības pamatojumam *Dyson* izvirzīja trīs pamatus, pirmais no kuriem ir saistīts ar Komisijas kompetences neesamību, otrais – ar apstrīdētās regulas pamatojuma neesamību un trešais – ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.

26. Ar 2015. gada 11. novembra spriedumu *Dyson*/Komisija (T-544/13, EU:T:2015:836) Vispārējā tiesa noraidīja šo prasību, noraidot šos pamatus kā nepamatotus. *Dyson* šo spriedumu pārsūdzēja.

[27] Skat. Deleģētās regulas Nr. 665/2013 1. panta 1. punktu.

[28] Skat. Deleģētās regulas Nr. 665/2013 3. un 4. pantu.

[29] Skat. Deleģētās regulas Nr. 665/2013 5. pantu un 4. apsvērumu.

[30] Skat. Komisijas paziņojumu, īstenojot Komisijas [Deleģēto regulu (ES) Nr. 665/2013] un Komisijas Regulu (ES) Nr. 666/2013, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125 īsteno attiecībā uz ekodizaina prasībām putekļsūcējiem (Saskaņoto standartu nosaukumu un numuru publicēšana saskaņā ar Savienības saskaņošanas tiesību aktiem) (OV 2014, C 272, 5. lpp.), kurā norādīts, ka *Cenelec* standarta 5.9. punkts nav šā citāta daļa. Līdzīgs paziņojums tika izdots 2016. gadā (OV 2016, C 416, 31. lpp.) un 2017. gadā (OV 2017, C 261, 4. lpp.).

[31] Deleģētās regulas 665/2013 7. pantā bija paredzēts, ka Komisija piecu gadu laikā varētu pārskatīt, "vai ir lietderīgi gada enerģijas patēriņa, atputekļošanas rādītāja un putekļu izdalīšanās rādītāja noteikšanai izmantot mērījumu metodes, kas pamatojas uz pustukšu, nevis tukšu tvertni".

27. Ar 2017. gada 11. maija spriedumu *Dyson*/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357; turpmāk tekstā – "Tiesas spriedums par tiesību akta atcelšanu") Tiesa atcēla minēto spriedumu, ciktāl Vispārējā tiesa bija noraidījusi pamatus, kuros apgalvots par Komisijas kompetences neesamību un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.

28. Svarīgi, Tiesa konstatēja, ka prasība, saskaņā ar kuru patērētājiem sniegtajā informācijā ir jāatspoguļo energopatēriņš ierīces izmantošanas laikā, kā tas izriet no Direktīvas 2010/30 1. panta un 10. panta 1. punkta trešās daļas, ir *būtisks* šīs direktīvas *elements*[32] LESD 290. panta izpratnē. Tāpēc tas ir jāpieņem pamata tiesiskajā regulējumā un to nevar deleģēt. Turklāt Tiesa nosprieda, ka pretēji tam, ko konstatēja Vispārējā tiesa, Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta trešajā daļā lietotā formulējuma "izmantošanas laikā" izpratne tādējādi, kas tas norāda uz reāliem izmantošanas apstākļiem, nozīmē nevis "pārmērīgi plašu" šīs tiesību normas interpretāciju, bet gan pašu šī precizējuma jēgu[33].

29. Attiecīgi Tiesa minētā sprieduma 68. punktā nolēma, ka "Komisijai, lai netiktu ignorēts būtisks Direktīvas 2010/30 elements, [Deleģētās regulas Nr. 665/2013] ietvaros tātad bija jāizvēlas tāda aprēķina metode, kas ļauj izmērīt putekļsūcēju energoefektivitāti apstākļos, kuri ir iespējami tuvāki reālajiem izmantošanas apstākļiem, kuri paredz, ka putekļsūcēja tvertne ir piepildīta līdz zināmam līmenim, tomēr ņemot vērā prasības saistībā ar iegūto rezultātu derīgumu no zinātniskā viedokļa un patērētājiem sniegtās informācijas precizitāti, tostarp prasības, kuras norādītas šīs direktīvas preambulas 5. apsvērumā un 5. panta b) punktā"[34].

30. Pēc nodošanas atpakaļ ar 2018. gada 8. novembra spriedumu *Dyson*/Komisija (T-544/13 RENV, EU:T:2018:761; turpmāk tekstā – "Vispārējās tiesas spriedums par tiesību akta atcelšanu pēc lietas nodošanas atpakaļ") Vispārējā tiesa atcēla Deleģēto regulu Nr. 665/2013.

31. Minētajā spriedumā[35] Vispārējā tiesa uzskatīja, ka no Tiesas sprieduma par tiesību akta atcelšanu 68. punkta ir acīmredzams, ka ir jābūt izpildītiem diviem kumulatīviem nosacījumiem, lai Komisijas pieņemtā metode atbilstu Direktīvas 2010/30 būtiskajiem elementiem. Pirmkārt, lai izmērītu putekļsūcēju energoefektivitāti apstākļos, kuri ir iespējami tuvāki reālajiem izmantošanas apstākļiem, putekļsūcēja tvertnei ir jābūt piepildītai līdz zināmam līmenim. Otrkārt, pieņemtajai metodei ir jāatbilst noteiktām prasībām saistībā ar iegūto rezultātu derīgumu no zinātniskā viedokļa un patērētājiem sniegtās informācijas precizitāti. No Deleģētās regulas Nr. 665/2013 7. panta un visiem lietas materiāliem ir redzams, ka Komisija bija pieņēmusi putekļsūcēju energoefektivitātes aprēķināšanas metodi, par pamatu ņemot tukšu tvertni. Tāpēc pirmais nosacījums netika izpildīts, un tas bija pietiekami, lai Vispārējā tiesa secinātu, ka Komisija nav ņēmusi vērā Direktīvas 2010/30 būtisku elementu, un tai nebija vajadzības lemt par to, vai metode atbilst otram nosacījumam.

32. Turklāt Vispārējā tiesa norādīja – ja aprēķina metode, kurā izmantota līdz zināmam līmenim piepildīta tvertne, neizpilda prasību saistībā ar iegūto rezultātu derīgumu no zinātniskā viedokļa un patērētājiem sniegtās informācijas precizitāti, Komisijai vēl bija iespēja īstenot savas likumdošanas iniciatīvas tiesības, lai ierosinātu Direktīvas 2010/30 grozījumu[36].

[32] Skat. spriedumu, 2017. gada 11. maijs, *Dyson*/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, 58.–63. punkts) (mans izcēlums).

[33] Spriedums, 2017. gada 11. maijs, *Dyson*/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, 66. punkts).

[34] Spriedums, 2017. gada 11. maijs, *Dyson*/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, 68. punkts). Tad Tiesa nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai sprieduma taisīšanai par attiecīgajiem pamatiem, jo tie ietvēra faktu vērtējumu.

[35] Skat. spriedumu, 2018. gada 8. novembris, *Dyson*/Komisija (T-544/13 RENV, EU:T:2018:761, 69.–75. punkts).

[36] Skat. spriedumu, 2018. gada 8. novembris, *Dyson*/Komisija (T-544/13 RENV, EU:T:2018:761, 76. punkts).

33. Vispārējā tiesa tāpēc pilnībā atcēla Deleģēto regulu Nr. 665/2013, uzskatot, ka nav vajadzības lemt par trešo pamatu, kurā apgalvots par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu [37].

2. Prejudiciālā nolēmuma tiesvedība par Deleģētās regulas Nr. 665/2013 interpretāciju

34. Pa to laiku ar 2018. gada 25. jūlija spriedumu *Dyson* (C-632/16, EU:C:2018:599) Tiesa sniedza prejudiciālu nolēmumu, atbildot uz Beļģijas tiesas iesniegtajiem jautājumiem par to, kā interpretēt Deleģēto regulu Nr. 665/2013 un Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi pret patērētājiem [38]. Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar strīdu starp *Dyson Ltd* un *Dyson BV*, no vienas puses, un *BSH Home Appliances NV* (turpmāk tekstā – "*BSH*"), no otras puses, par vairākām etiķetēm, kurās norādīts *BSH* izplatīto *Siemens* un *Bosch* preču zīmes parasto (ar maisiņu aprīkoto) putekļsūcēju energopatēriņš, tostarp par ES energomarķējumu, kas tiek prasīts saskaņā ar Deleģēto regulu Nr. 665/2013. *Dyson Ltd* un *Dyson BV* tostarp apgalvoja, ka *BSH* izmantoja šīs etiķetes nenorādot, ka tās atspoguļo ar tukšu maisiņu veiktu testu rezultātus, kas tādējādi ir negodīga komercprakse, kas var maldināt patērētājus.

35. Minētajā spriedumā [39] Tiesa atzina, ka Direktīva 2010/30 un Deleģētā regula Nr. 665/2013 ir jāinterpretē tādējādi, ka ES energomarķējumam nedrīkst pievienot nekādu informāciju par apstākļiem, kādos tikusi testēta putekļsūcēju energoefektivitāte.

D. Par tiesvedību Vispārējā tiesā un pārsūdzēto spriedumu

36. 2019. gada 21. februārī *Dyson* cēla prasību Vispārējā tiesā par zaudējumu atlīdzību un pamatoja to ar Eiropas Savienības ārpuslīgumisko atbildību saskaņā ar LESD 268. pantu un LESD 340. panta otro daļu.

37. *Dyson* prasīja atlīdzināt 176,1 miljonus EUR kopā ar procentiem vai pakārtoti 127,1 miljonus EUR kopā ar procentiem un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Komisija lūdza noraidīt šo prasību un piespriest *Dyson* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

38. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa atzina, ka *Dyson* nav izpildījusi vienu no galvenajiem nosacījumiem, lai varētu tikt konstatēta Savienības ārpuslīgumiskā atbildība, proti, ir jābūt pietiekami būtiskam pārkāpumam attiecībā uz četriem apgalvotajiem Savienības tiesību pārkāpumiem no Komisijas puses. Tāpēc tā prasību noraidīja.

39. Pirmkārt, attiecībā uz Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpumu Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisijai nebija rīcības brīvības, kas ļautu tai pārsniegt ar Direktīvu 2010/30 piešķirtās pilnvaras (pārsūdzētā sprieduma 36. punkts). Tomēr Vispārējā tiesa atzina, ka rīcības brīvības neesamība nav pietiekams faktors, lai konstatētu pietiekami būtisku pārkāpumu, un ka ir nepieciešams ņemt vērā dažus citus faktorus, kā noteikts judikatūrā (pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. punkts).

[37] Skat. spriedumu, 2018. gada 8. novembris, *Dyson*/Komisija (T-544/13 RENV, EU:T:2018:761, 82. punkts).

[38] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV 2005, L 149, 22. lpp.).

[39] Skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Dyson* (C-632/16, EU:C:2018:599, it īpaši 35.–46. punkts).

40. Vispārējā tiesa nosprieda – ņemot vērā Tiesas spriedumu par tiesību akta atcelšanu un Vispārējās tiesas spriedumu par tiesību akta atcelšanu pēc lietas nodošanas atpakaļ, Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta piemērošana konkrēti attiecībā uz putekļsūcējiem ir radījusi dažas atšķirības vērtējumā, kas norāda uz interpretācijas grūtībām saistībā ar šīs tiesību normas un kopumā visas Direktīvas 2010/30 skaidrību un precizitāti (pārsūdzētā sprieduma 40.–45. punkts).

41. Vispārējā tiesa attiecībā uz regulējamās situācijas sarežģītību un to, vai pieļautā kļūda bija neattaisnojama vai tīša, arī nosprieda, ka Komisija bija tiesīga uzskatīt, acīmredzami un būtiski nepārkāpjot savas rīcības brīvības robežas, ka 5.9. punkta pilnas tvertnes tests nespēj garantēt derīgumu no zinātniskā viedokļa un patērētājiem sniegtās informācijas precizitāti, un tā vietā izvēlēties tukšas tvertnes testu, kas bija zinātniski pamatots. Vispārējā tiesa arī norādīja, ka saskaņā ar Direktīvas 2010/30 11. panta 1. punktu Komisijai bija piešķirtas pilnvaras uz pieciem gadiem, tāpēc Komisija nevarēja atlikt energomarķējuma noteikumu pieņemšanu līdz brīdim, kad *Cenelec* pieņems pilnas tvertnes testēšanas metodi. Turklāt ne Eiropas Parlaments, ne Padome neiebilda pret Deleģētās regulas Nr. 665/2013 pieņemšanu. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šādi apstākļi ļauj apstiprināt, ka Komisijas pieļautais Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpums bija attaisnojams (pārsūdzētā sprieduma 94.–97. punkts).

42. Vispārējā tiesa secināja, ka šo faktoru dēļ, kā arī ņemot vērā risināmo problēmu tehnisko sarežģītību un grūtības piemērot un interpretēt attiecīgās tiesību normas, administratīvā iestāde, īstenojot ierasto piesardzību un rūpību, varēja uzskatīt, ka tā pakļautu sevi riskam, ja lemtu izmantot pilnas tvertnes testēšanas metodi, nevis tukšas tvertnes testēšanas metodi. Attiecīgi Komisija rīkojās tā, kā varēja gaidīt no šīs administratīvās iestādes, un acīmredzami un būtiski nepārkāpa savas rīcības brīvības robežas (pārsūdzētā sprieduma 97. punkts).

43. Tālāk Vispārējā tiesa, pamatojoties uz šiem konstatējumiem, nosprieda, ka Komisija, pieņemot "tukšas tvertnes" testu, nav acīmredzami un būtiski pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas un nav izdarījusi pietiekami būtiskus pārējo trīs iespējamo Savienības tiesību pārkāpumus, proti, nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu (pārsūdzētā sprieduma 105.–112. punkts), labas pārvaldības un rūpības pienākuma principu (pārsūdzētā sprieduma 116.–119. punkts) un tiesības brīvi veikt profesionālo darbību (pārsūdzētā sprieduma 123.–131. punkts).

E. Par tiesvedību Tiesā

44. Ar 2022. gada 18. februārī iesniegto apelācijas sūdzību *Dyson* lūdz Tiesu pilnībā atcelt pārsūdzēto spriedumu, nospriest, ka Komisija ir izdarījusi pietiekami būtisku Savienības tiesību pārkāpumu, un nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai. *Dyson* lūdz Tiesu arī piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

45. Atbildes rakstā uz apelācijas sūdzību, kas iesniegts 2022. gada 22. jūnijā, Komisija lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest *Dyson* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

46. *Dyson* un Komisija iesniedza arī replikas rakstu un atbildes rakstu uz repliku attiecīgi 2022. gada 22. augustā un 2022. gada 30. septembrī.

47. Tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai notika 2023. gada 20. aprīlī, kurā *Dyson* un Komisija sniedza mutvārdu paskaidrojumus.

III. Juridiskā analīze

48. Apelācijas pamatojumam *Dyson* izvirza septiņus pamatus. Apelācijas sūdzības pirmie četri pamati attiecas uz Komisijas iespējami izdarīto Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpumu. Pirmais pamats attiecas uz *Dyson* izvirzīto pamatu sagrozīšanu. Otrais, trešais un ceturtais pamats attiecas uz juridiskā kritērija attiecībā uz pietiekami būtisku pārkāpumu nepareizu piemērošanu: otrais pamats ir balstīts uz to, ka esot nepareizi piemērota metode, ar kuru novērtē pārkāpuma būtiskumu saistībā ar Komisijas rīcības brīvības trūkumu, trešais pamats ir balstīts uz to, ka esot nepareizi novērtēts juridiskais kritērijs attiecībā uz pietiekami būtisku pārkāpumu, kas saistīts ar interpretācijas grūtībām un pārkāptā noteikuma skaidrību un precizitāti, savukārt ceturtais pamats ir balstīts uz nepareizu vērtējumu attiecībā uz regulatīvo sarežģītību. Apelācijas sūdzības piektais, sestais un septītais pamats ir balstīts uz to, ka esot nepareizi piemērots juridiskais kritērijs par pietiekami būtisku pārkāpumu attiecīgi saistībā ar vienlīdzīgas attieksmes principa, labas pārvaldības principa un tiesību brīvi veikt profesionālo darbību iespējamo pārkāpumu.

49. Vispirms es aplūkošu apelācijas sūdzības pirmo pamatu. Manuprāt, lai veiktu turpmāko vērtējumu, ir jānoskaidro, tieši kāda pārkāpuma izdarīšanu *Dyson* pārmet Komisijai. Tāpēc no šā jautājuma ir atkarīgs, vai Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, vērtējot, vai šis pārkāpums ir bijis pietiekami būtisks. Tā kā uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir nepareizi kvalificējusi *Dyson* prasījumu, daudzi argumenti, uz kuru pamata tā konstatēja, ka pārkāpums nav būtisks, neattiecas uz šo lietu. Es tomēr izvērtēšu apelācijas sūdzības pārējos sešus pamatus, kuros apgalvots, ka pārkāpuma būtiskuma novērtēšanai izmantotā metode ir piemērota kļūdaini.

A. Par apelācijas sūdzības pirmo pamatu

50. Ar apelācijas sūdzības pirmo pamatu *Dyson* būtībā pārmet, ka Vispārējā tiesa esot nepareizi kvalificējusi tās pamatu. Tā apgalvoja, ka Komisija esot izdarījusi pietiekami būtisku pārkāpumu, pieņemot "tukšas tvertnes" testu, turpretim Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 52.–82. punktā esot kļūdaini izvērtējusi, vai Komisija bija tiesīga noraidīt 5.9. punkta pilnas tvertnes testu [40].

51. Tas tiesa, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā veltīja lielu uzmanību izvērtēšanai, vai Komisija bija rīkojusies pareizi, noraidīdama 5.9. punkta pilnas tvertnes testu. Šāds vērtējums ir atbilstošs tikai tad, ja tiktu prasīts izvērtēt, vai Komisija ir kļūdaini noraidījusi šo metodi. Taču *Dyson* to neprasīja. Tā neapgalvoja, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, neiekļaujot vienu iespējamo testēšanas metodi, kurā izmanto pilnu tvertni. Drīzāk *Dyson* apgalvoja, ka Komisija ir izdarījusi pietiekami būtisku pārkāpumu, izvēloties tukšas tvertnes testu.

52. Šis nošķīrums ir svarīgs, jo tas nosaka Komisijas rīcības brīvības līmeni, kas savukārt ir svarīgi, lai izvērtētu citus *Dyson* pamatus Vispārējā tiesā. *Dyson* nenoliedz, ka Komisija var brīvi lemt, kāda veida pilnas tvertnes testu tā pieņem. Tieši pretēji, kā norāda *Dyson*, saskaņā ar pamata tiesību aktu Komisijai nebija dota rīcības brīvība izvēlēties "tukšas tvertnes" testu.

53. Komisija apgalvo, ka Vispārējai tiesai bija juridiski atbilstoši izvērtēt, vai vienīgā cita testēšanas metode, kas Deleģētās regulas Nr. 665/2013 pieņemšanas laikā bija atzīta un pieejama metode, proti, 5.9. punkta pilnas tvertnes tests, bija zinātniski precīza alternatīva. Kad tika izstrādāta

[40] Pārsūdzētā sprieduma 82. punktā Vispārējā tiesa paskaidroja, ka "attiecīgais jautājums ir, vai Komisija, dodot priekšroku testēšanas metodei, kurā izmanto tukšu tvertni, nevis testēšanas metodei, kurā izmanto pilnu tvertni, ir acīmredzami un būtiski pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas".

minētā regula, kā noskaidroja Komisija, īstenojot savu rīcības brīvību sarežģītajā politikas veidošanas procesā, tā varēja izvēlēties testēšanas metodes, kurās izmanto "tukšu tvertni" un daļēji pilnu tvertni, un neko citu; daļēji pilnas tvertnes tests, tostarp 5.9. punkta pilnas tvertnes tests nebija zinātniski uzticams. Tāpēc Komisija apgalvo, ka ir attaisnojams, ka tā pieņēma vienīgo tajā laikā pieejamo zinātniski uzticamo testēšanas metodi, proti, "tukšas tvertnes" testu.

54. Es nevaru piekrist Komisijai. Tas, ka nebija pieejama zinātniski pamatota testēšanas metode, kurā izmanto daļēji piepildītu tvertni, nedod Komisijai rīcības brīvību pieņemt tukšas tvertnes testu. Tāpēc izvēle nevarēja būt tukšas tvertnes tests vai daļēji piepildītas tvertnes testēšanas metode. Izvēle varēja būt vienīgi vai nu citas testēšanas metodes, kurās izmanto daļēji piepildītu tvertni, vai testa neveikšana vispār.

55. Vispārējās tiesas spriedumā par tiesību akta atcelšanu pēc lietas nodošanas atpakaļ Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, lai izmantotu "tukšas tvertnes" testu, ir jāgroza pamata tiesību akts [41]. Tiesas sēdē Komisija tomēr paskaidroja, ka priekšlikums leģislatīvi grozīt Direktīvas 2010/30 10. pantu būtu neloģisks un tam būtu grūta darbību gaita. Šādu grozījumu sagatavošanai būtu nepieciešams ilgs laiks, turklāt Deleģētā regula Nr. 665/2013 vairs nebūtu sinhronizēta ar ekodizaina noteikumiem, jo ES energomarķējuma un ekodizaina tiesiskais regulējums parasti darbojas kopā un savstarpēji pastiprina viens otru attiecībā uz elektriskām ierīcēm.

56. Lai arī tas tā varētu būt, ar to nevar pamatot tādas metodes izvēli, kas saskaņā ar Savienības tiesībām nav iespējama, proti, "tukšas tvertnes" testu.

57. Tāpēc uzskatu, ka apelācijas sūdzības pirmais pamats, ar kuru tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa ir nepareizi kvalificējusi *Dyson* pamatu, ir pamatots.

B. Par apelācijas sūdzības otro pamatu

58. Ar apelācijas sūdzības otro pamatu *Dyson* būtībā pārmet, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. punktā esot nepareizi konstatējusi, ka pats nediskrecionāras prasības pārkāpums nav bijis pietiekami būtisks, ņemot vērā šīs lietas īpašo kontekstu. Kā norāda *Dyson*, prasība "izmantošanas laikā" bija būtisks Direktīvas 2010/30 elements, ar kuru Savienības likumdevējs ir vēlējies ierobežot Komisijas rīcības brīvību. Komisija zināja, ka tukšas tvertnes tests ir maldinošs, pamatojoties uz savu ekspertu atzinumu un ieinteresēto personu atbildēm apspriešanās procesā, un ka šis tests draudēja nodarīt kaitējumu videi un liedza ražotājiem informēt patērētājus par šādiem riskiem. Kā *Dyson* uzsvēra tiesas sēdē, Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisijai nebija rīcības brīvības, tādējādi pieliekot punktu šim jautājumam [42].

59. Komisija norāda, ka Vispārējā tiesa esot pareizi piemērojusi juridisko kritēriju attiecībā uz pietiekami būtisku pārkāpumu saistībā ar Komisijas rīcības brīvību [43]. Kā Komisija norādīja tiesas sēdē, Tiesai būtu jāpieņem Vispārējās tiesas judikatūra, ka nepastāv automātiska saikne starp rīcības brīvības neesamību un konstatējumu, ka ir pietiekami būtisks pārkāpums, un būtu jāņem

[41] Skat. spriedumu, 2018. gada 8. novembris, *Dyson*/Komisija (T-544/13 RENV, EU:T:2018:761, 76. punkts); skat. tālāk šo secinājumu 32. punktu.

[42] Lai pamatotu savu nostāju, *Dyson* atsaucas tostarp uz spriedumiem, 2003. gada 10. jūlijs, Komisija/*Fresh Marine* (C-472/00 P, EU:C:2003:399); 2008. gada 16. oktobris, *Synthon* (EU:C:2008:565); 2017. gada 4. aprīlis, Ombuds/*Staelen* (C-337/15 P, EU:C:2017:256, it īpaši 57. punkts); 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan*/Padome (C-45/15 P, EU:C:2017:402); un 2021. gada 20. janvāris, Komisija/*Printeos* (C-301/19 P, EU:C:2021:39).

[43] Lai pamatotu savu nostāju, Komisija atsaucas tostarp uz spriedumiem, 2000. gada 4. jūlijs, *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija (C-352/98 P, EU:C:2000:361); 2006. gada 26. janvāris, *Medici Grimm*/Padome (T-364/03, EU:T:2006:28); 2010. gada 3. marts, *Artegodan*/Komisija (T-429/05, EU:T:2010:60); un 2011. gada 23. novembris, *Sison*/Padome (T-341/07, EU:T:2011:687).

vērā citi judikatūrā noteiktie faktori. Komisija turklāt tiesas sēdē apgalvoja – lai arī ierobežota rīcības brīvība vai tās neesamība liek konstatēt, ka ir pietiekami būtisks pārkāpums, ja ir skaidrs un precīzs pienākums saskaņā ar Savienības tiesībām, šis tomēr nav tas gadījums šajā lietā.

60. Vai pietiek tikai Savienības tiesību normas pārkāpumu, kas attiecīgajai Savienības iestādei neatstāj rīcības brīvību, lai šīs tiesību normas pārkāpumu uzskatītu par pietiekami būtisku, vai arī Tiesai tomēr būtu jāņem vērā citi faktori, kas varētu attaisnot šo pārkāpumu?

61. Manuprāt, atbilde uz šo jautājumu skaidri neizriet no judikatūras. Svarīgi ir arī tas, ka judikatūra nesniedz nekādas norādes, kā noteikt, kad iestādei ir rīcības brīvība. Laika gaitā daži ģenerāladvokāti [44] un doktrīnas autori [45] ir norādījuši, ka judikatūra ir nepārliecinoša, un ir apšaubījuši rīcības brīvības kā kritērija atbilstību, jo izvērtēšana katrā ziņā ir atkarīga no citiem faktoriem.

62. Mana esošās judikatūras analīze liecina, ka rīcības brīvībai ir sava loma, kad ir jānosaka, vai Savienības tiesību pārkāpumu var kvalificēt kā "pietiekami nopietnu", taču šī loma nav izšķiroša. Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. punktā atzīstot, ka rīcības brīvības neesamība nav pietiekams faktors, lai pamatotu secinājumu, ka ir izdarīts pietiekami būtisks pārkāpums, un joprojām ir jāpārbauda, vai varētu būt faktori, kas var attaisnot pārkāpumu, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

63. Turpmākajā izklāstā es īsumā apspriedīšu attiecīgo judikatūru saistībā ar Eiropas Savienības un dalībvalstu atbildību [46].

1. Pastāvīgā judikatūra par Eiropas Savienības un dalībvalstu atbildību

64. Kā zināms, kopš sprieduma *Bergaderm* [47] judikatūra attiecībā uz Eiropas Savienības un dalībvalstu atbildību par zaudējumiem, kas izriet no Savienības tiesību pārkāpuma, ir tikusi saskaņoti pilnveidota. Atsaucoties uz savu agrāko spriedumu saistībā ar valsts atbildību lietā *Brasserie* [48], Tiesa lietā *Bergaderm* atgādināja, ka nosacījumi, saskaņā ar kuriem Eiropas Savienībai un dalībvalstīm var iestāties atbildība par kaitējumu, kas nodarīts fiziskām personām Savienības tiesību pārkāpuma rezultātā, nedrīkstētu atšķirties. Tas tā ir, jo Savienības tiesībās paredzēto fiziskas personas tiesību aizsardzība nevar būt atšķirīga atkarībā no tā, vai Savienības vai valsts iestāde ir vai nav atbildīga par kaitējumu [49].

65. Tas nozīmē, ka judikatūra saistībā ar nosacījumiem, kas nosaka Savienības ārpuslīgumisko atbildību, tostarp pietiekami būtisku pārkāpumu, ir izstrādāta, ņemot vērā judikatūru saistībā ar valsts atbildību. Tādējādi *Bergaderm* lietā Tiesa atkārtoja formulu, kas, šķiet, ir skaidri noteikta agrākajā judikatūrā par valsts atbildību, saskaņā ar kuru pārkāpuma būtiskuma izvērtējums ir atkarīgs no tā, vai valsts vai Savienības iestādei bija rīcības brīvība, kad tā rīkojās, iespējams,

[44] Šajā saistībā skat. ģenerāladvokāta F. Ležē [*F. Léger*] secinājumus lietā *Köbler* (C-224/01, EU:C:2003:207, 134.–139. punkts) un ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumus lietā *Synthon* (C-452/06, EU:C:2008:393, 121.–123. punkts).

[45] Skat., piemēram, Hilson, C., "The Role of Discretion in EC Law on Non-Contractual Liability", Common Market Law Review, 42. sēj., 2005, 677. lpp., it īpaši 693. lpp.) (kurā atzīmēts, ka judikatūrā ir "dīvains cikliskums"), Biondi, A. un Farley, M., *The Right to Damages in EU Law*, Kluwer, 2009, 41. lpp. (kurā izvērtēts, ka judikatūrā ir redzams "zig-zag pamatojums").

[46] Ņemot vērā ierobežojumus, ka secinājumi nedrīkst būt pārāk gari, es nesniegšu sīku analīzi par plašo judikatūru, kas ir šajā jautājumā. Drīzāk es aprobežošos vien ar to, ka sniegšu noteiktus kopīgus pavedienus, kas varētu palīdzēt racionalizēt šo judikatūru.

[47] Skat. spriedumu, 2000. gada 4. jūlijs, *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija (C-352/98 P, EU:C:2000:361, turpmāk tekstā – "*Bergaderm*").

[48] Skat. spriedumu, 1996. gada 5. marts, *Brasserie du Pêcheur* un *Factortame* (C-46/93 un C-48/93, EU:C:1996:79, 42. punkts, turpmāk tekstā – "*Brasserie*").

[49] Skat. spriedumu, 2000. gada 4. jūlijs, *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija (C-352/98 P, EU:C:2000:361, 41. punkts).

pārkāpjot Savienības tiesības. Ja attiecīgajai iestādei nav rīcības brīvības vai tā ir ļoti ierobežota, tad ar to vien, ka ir izdarīts Savienības tiesību pārkāpums, var pietikt, lai konstatētu, ka tas ir pietiekami būtisks pārkāpums [50].

66. Nošķirums tam, vai rīcības brīvība ir vai tās nav, izriet no divām lietām, pamatojoties uz kurām tika veidota [judikatūra] par valsts atbildību. Pirmajā lietā, kurā Tiesa noteica valsts atbildības principu, proti, *Francovich* [51], Tiesa pat nepieminēja pietiekami nopietnu pārkāpumu kā prasību, lai iestātos atbildība [52]. Tomēr minētās lietas apstākļi attiecās uz situāciju, kurā dalībvalsts rīkojās tādā Savienības tiesību jomā, kurā tai nav rīcības brīvības. Minētajā lietā pārkāpums bija tas, ka dalībvalsts laikus nebija transponējusi direktīvu. Lai arī dalībvalstis parasti var izvēlēties, ar kādiem pasākumiem tās transponē direktīvu savas valsts tiesībās, tās nevar izvēlēties, transponēt vai netransponēt direktīvu. Šādā gadījumā ir skaidrs, ka pats Savienības tiesību pārkāpums (direktīvas netransponēšana) raisa dalībvalsts atbildību attiecībā uz fizisku personu, kurai ir nodarīts kaitējums netransponēšanas dēļ.

67. Situācija atšķirtos, ja dalībvalsts būtu transponējusi direktīvu, bet izdarījusi to nepareizi. Dalībvalstis var izvēlēties, kā transponēt direktīvu, tādējādi to kļūda dažos apstākļos var būt attaisnojama un tā var neradīt atbildību. Pirmā lieta, kurā Tiesai bija iespēja lemt, kā rodas atbildība situācijā, kad dalībvalstij bija dota izvēle, tomēr nav saistīta ar direktīvas transponēšanu, bet gan ar Līguma tiesību normas pārkāpumu. Lietā *Brasserie* [53] divas attiecīgās dalībvalstis pārkāpa Savienības tiesības, jo izvēlējās īstenot valsts tiesiskos pasākumus (attiecīgi par alus reģistra un kuģa reģistra definēšanu), kuri joprojām bija pretrunā Līguma paredzētajiem iekšējā tirgus noteikumiem. Šīs dalībvalstis bija situācijā, kurā tām bija rīcības brīvība, kā regulēt pasākumus. Tomēr dalībvalstu rīcības brīvību izvēlēties atbilstošus pasākumus ierobežoja Līguma noteikumi. Šādos apstākļos Tiesa konstatēja, ka gadījumā, ja dalībvalstis rīkojas jomā, kurā tām ir plaša rīcības brīvība, atbildība rodas tikai tad, ja pārkāpums ir pietiekami būtisks.

68. Iemesls, kāpēc Savienības vai dalībvalsts iestādēm vienkārši neuzliek atbildību par ikvienu Savienības tiesību pārkāpumu, bet tikai par pietiekami būtisku pārkāpumu, izriet no nepieciešamības līdzsvarot privātpersonu aizsardzību pret (ES vai dalībvalstu) iestāžu prettiesisku rīcību, no vienas puses, un novērtējuma brīvību, kas ir jāatzīst šīm iestādēm, lai neparalizētu to rīcību, no otras puses [54].

69. Spriedumā *Brasserie* [55] Tiesa nosprieda, ka izšķirošais kritērijs, lai konstatētu, vai pārkāpums ir pietiekami būtisks situācijā, kad dalībvalstij ir rīcības brīvība, ir, vai tā acīmredzami un būtiski nav ievērojusi tai noteiktās rīcības brīvības robežas. Tas pats kritērijs ir izmantots kopš sprieduma *Bergaderm* pasludināšanas, lai noteiktu Savienības iestāžu izdarītā pārkāpuma būtiskumu [56].

[50] Skat. spriedumu, 2000. gada 4. jūlijs, *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija (C-352/98 P, EU:C:2000:361, 43. un 44. punkts).

[51] Skat. spriedumu, 1991. gada 19. novembris, *Francovich* u.c. (C-6/90 un C-9/90, EU:C:1991:428, 38.–41., 44. un 45. punkts).

[52] To var skaidrot ar apstākļiem *Francovich* lietā, kurā kaitējuma cēlonis bija direktīvas netransponēšana. Tā kā dalībvalstīm nav rīcības brīvības izlemt netransponēt direktīvu, no tā varētu izsecināt, ka pārkāpums ir pietiekami būtisks. Šāda *Francovich* lietas interpretācija vēlāk tika apstiprināta judikatūrā. Skat., piemēram, spriedumus, 1996. gada 8. oktobris, *Dillenkofer* u.c. (C-178/94, C-179/94 un no C-188/94 līdz C-190/94, EU:C:1996:375, 23. punkts), un 1999. gada 15. jūnijs, *Rechberger* u.c. (C-140/97, EU:C:1999:306, 51. punkts).

[53] Skat. spriedumu, 1996. gada 5. marts (C-46/93 un C-48/93, EU:C:1996:79, 47.–51. punkts).

[54] Skat., piemēram, spriedumu, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome (C-123/18 P, EU:C:2019:694, 34. punkts).

[55] Skat. spriedumu, 1996. gada 5. marts (C-46/93 un C-48/93, EU:C:1996:79, 55. punkts).

[56] Skat. spriedumu, 2000. gada 4. jūlijs, *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija (C-352/98 P, EU:C:2000:361, 43. punkts). Skat. arī, piemēram, spriedumus, 2017. gada 4. aprīlis, Ombuds/*Staelen* (C-337/15 P, EU:C:2017:256, 31. punkts); 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome (C-123/18 P, EU:C:2019:694, 33. punkts); un 2022. gada 16. jūnijs, *SGL Carbon* u.c./Komisija (C-65/21 P un no C-73/21 P līdz C-75/21 P, EU:C:2022:470, 47. punkts).

70. Saistībā ar izvērtēšanu, vai dalībvalsts ir acīmredzami un būtiski pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas, Tiesa spriedumā *Brasserie*[57] uzskaitīja noteiktus faktorus, kas var tikt ņemti vērā[58]. Tā, piemēram, no vienas puses, ja pārkāptā tiesību norma ir neskaidra vai neprecīza vai ja bezdarbību veicinājusi Savienības iestādes pieņemtā nostāja, pārkāpumu varētu attaisnot. No otras puses, ja pārkāpums bijis apzināts vai ja pārkāpums turpinājies, neraugoties uz spriedumu, kurā konstatēts attiecīgais pārkāpums, vai Tiesas pastāvīgo judikatūru par attiecīgo jautājumu, šie faktori varētu likt izdarīt secinājumu, ka pārkāpums ir pietiekami būtisks. Katrā ziņā, piemēram, spriedumā *Brasserie* uzskaitītie faktori nav izsmeļoši, kā tas, šķiet, izriet no judikatūras[59].

71. Svarīgi atzīmēt, ka spriedumā *Brasserie* faktori, kas varētu attaisnot pārkāpumu, attiecās uz situāciju, kurā attiecīgajām dalībvalstīm bija plaša rīcības brīvība.

72. Tādējādi brīdī, kad Tiesa izvēlējās saskaņot Savienības atbildību un valsts atbildību spriedumā *Bergaderm*, šķiet, pastāvēja skaidri noteikumi attiecībā uz pārkāpuma būtiskuma noteikšanu. Ja Savienības iestādei nav rīcības brīvības vai tā ir ļoti ierobežota, tad Savienības tiesību pārkāpums pats par sevi ir pietiekami būtisks pārkāpums. Ja, tieši pretēji, Savienības iestādei ir rīcības brīvība, pārkāpums ir pietiekami būtisks tikai tad, ja iestāde acīmredzami un būtiski ir pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas. Atkarībā no konkrētās lietas apstākļiem Savienības tiesām bija jāņem vērā dažādi faktori, lai noskaidrotu, vai pārkāpums ir vai nav attaisnojams.

73. Pievēršoties šai lietai, ja noteikumi, kas ietverti judikatūrā saistībā ar pietiekami būtiska pārkāpuma noteikšanu, patiešām būtu tik skaidri, būtu jāsecina, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdas, jo tā bija ņēmusi vērā vairākus faktorus, lai arī tā bija konstatējusi, ka Komisijai nav bijis rīcības brīvības izvēlēties "tukšas tvertnes" testu.

74. Tomēr judikatūra, kas pilnveidojās pēc *Bergaderm*, neļauj secināt, ka nošķirums starp to – ir rīcības brīvība vai nav – un rīcības brīvības saikne ar pārkāpuma būtiskumu, būtu tik skaidra.

75. Turpmākajā iedaļā es piedāvāšu klasifikāciju un īsu šīs judikatūras analīzi.

2. Judikatūras klasifikācija pēc sprieduma Bergaderm

76. Judikatūru, kas seko pēc sprieduma *Bergaderm* pasludināšanas, saistībā ar šo lietu var klasificēt četrās grupās, pirmkārt, lietas, kurās Savienības tiesas uzskatīja, ka nav bijis rīcības brīvības, un tāpēc atzina, ka ir pietiekami būtisks pārkāpums; otrkārt, lietas, kurās Savienības tiesas uzskatīja, ka rīcības brīvības nav vai tā ir ierobežota, bet pēc dažādu faktoru izvērtēšanas konstatēja, ka pārkāpums nav pietiekami būtisks; treškārt, lietas, kurās Savienības tiesas ir konstatējušas, ka pastāv rīcības brīvība, bet pēc dažādu faktoru izvērtēšanas secinājušas, ka pārkāpums ir pietiekami būtisks; un, ceturtkārt, lietas, kurās Savienības tiesas ir konstatējušas, ka pastāv rīcības brīvība, un pēc dažādu faktoru izvērtēšanas secinājušas, ka pārkāpums nav pietiekami būtisks.

[57] Skat. spriedumu, 1996. gada 5. marts (C-46/93 un C-48/93, EU:C:1996:79, 56. un 57. punkts).

[58] Sprieduma *Brasserie* 43. punktā Tiesa precizēja, ka "Tiesas izstrādātajā normu sistēmā attiecībā uz [Līguma 340. pantu], it īpaši attiecībā uz tiesību aktos paredzēto atbildību, *inter alia* ir ņemta vērā noskaidrojamās situācijas sarežģītība, teksta piemērošanas vai interpretācijas grūtības un it īpaši konkrētā akta izstrādātāja rīcības brīvība".

[59] Saistībā ar Savienības atbildību, skat., piemēram, spriedumus, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome (C-123/18 P, EU:C:2019:694, 33. punkts ("*inter alia*"), un 2022. gada 22. septembris *IMG*/Komisija (C-619/20 P un C-620/20 P, EU:C:2022:722, 146. punkts) ("it īpaši"). Saistībā ar valsts atbildību skat., piemēram, spriedumus, 2016. gada 28. jūlijs, *Tomášová* (C-168/15, EU:C:2016:602, 25. punkts) ("it īpaši"), un 2018. gada 4. oktobris, *Kantarev* (C-571/16, EU:C:2018:807, 105. punkts) ("*inter alia*").

a) Pirmās grupas lietas

77. Pirmkārt, ir judikatūra, kurā Savienības tiesas ir konstatējušas, ka iestādei, kas izdarījusi pārkāpumu, nav bijis rīcības brīvības, tāpēc automātiski iestājas atbildība. Šādas lietas ir saistībā gan ar Savienības [60], gan valsts atbildību [61].

78. Interesanti, ka dažas no šīm lietām saistībā ar valsts atbildību bija nevis tādas, kurās dalībvalsts nav laikus transponējusi direktīvu, bet gan tādas, kurās direktīva ir nepareizi transponēta, proti, situācija, kurā dalībvalstīm parasti ir izvēles iespēja. Tomēr Tiesa ir uzskatījusi, ka šādās lietās dalībvalstīm nav atstāta nekāda rīcības brīvība. Svarīgs faktors Tiesai bija pārkāptā noteikuma skaidrība un precizitāte, kas neatstāj nekādas šaubas par to, kādu rezultātu dalībvalstīm bija paredzēts sasniegt.

79. Piemērojot šādu argumentāciju izskatāmajai lietai, būtu iespējams secināt, kā to izdarījusi Vispārējā tiesa, ka Komisijai nav bijis rīcības brīvības pieņemt "tukšas tvertnes" testu, jo noteikums pamata tiesību aktā, kurā bija prasīts testēt putekļsūcējus "izmantošanas laikā", bija skaidrs. Tomēr judikatūra, kas attiecas uz pirmo grupu, liecina, ka atbildībai, pretēji tam, ko secinājusi Vispārējā tiesa, būtu jāiestājas automātiski.

b) Otrās grupas lietas

80. Pastāv arī judikatūra, kas norāda uz atšķirīgu virzienu. Otrajā grupā ir lietas, kas attiecas uz situācijām, kurās Savienības tiesas uzskatīja, ka saistībā ar pārkāpto Savienības tiesību normu rīcības brīvības nebija, vai arī tā bija ierobežota, tomēr tās izvērtēja citus faktorus un konstatēja, ka pārkāpumu varētu attaisnot. Tāpēc atbildība neiestājās. Lai arī šādus piemērus ir grūti atrast attiecībā uz valsts atbildību [62], tie nav nemaz tik neierasti judikatūrā attiecībā uz Savienības [63].

81. Piemēram, spriedums *Holcim (Deutschland)*/Komisija [64] attiecas uz situāciju, kurā prasītājs atmaksāja bankas garantijas izdevumus, tā vietā, lai samaksātu naudas sodu, ko Komisija bija uzlikusi ar konkurences tiesību jomā pieņemtu lēmumu, kas vēlāk tika atcelts. Vispārējā tiesa atzina, ka Komisijai šādos apstākļos bija samazināta rīcības brīvība, un tādējādi pārkāpums, proti,

[60] Skat., piemēram, spriedumus, 2009. gada 16. jūlijs, Komisija/*Schneider Electric* (C-440/07 P, EU:C:2009:459, 166.–173. punkts); 2017. gada 4. aprīlis, Ombuds/*Staelen* (C-337/15 P, EU:C:2017:256, 57. punkts); 2021. gada 20. janvāris, Komisija/*Printeos* (C-301/19 P, EU:C:2021:39, 103.–106. punkts); 2021. gada 28. oktobris, *Vialto Consulting*/Komisija (C-650/19 P, EU:C:2021:879); 2000. gada 24. oktobris, *Fresh Marine*/Komisija (T-178/98, EU:T:2000:240, 57., 76. un 82. punkts) (apstiprināts apelācijas tiesvedībā ar spriedumu, 2003. gada 10. jūlijs, Komisija/*Fresh Marine* (C-472/00 P, EU:C:2003:399, 28.–32. punkts)); 2014. gada 25. novembris, *Safa Nicu Sepahan* /Padome (T-384/11, EU:T:2014:986, 59.–69. punkts) (apstiprināts apelācijas tiesvedībā ar spriedumu, 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan*/Padome (C-45/15 P, EU:C:2017:402, 32.–42. punkts)); 2018. gada 14. decembris, *East West Consulting*/Komisija (T-298/16, EU:T:2018:967, 146.–153. punkts); 2022. gada 19. janvāris, *Deutsche Telekom*/Komisija (T-610/19, EU:T:2022:15, 112. un 113. punkts) (apelācijas sūdzība ir izskatīšanas stadijā lietā C-221/22 P); un 2022. gada 23. februāris, *United Parcel Service*/Komisija (T-834/17, EU:T:2022:84, 104.–123. punkts) (apelācijas sūdzība ir izskatīšanas stadijā lietā C-297/22 P).

[61] Skat., piemēram, spriedumus, 2001. gada 18. janvāris, *Stockholm Lindöpark* (C-150/99, EU:C:2001:34, 40.–42. punkts); 2001. gada 28. jūnijs, *Larsy* (C-118/00, EU:C:2001:368, 41.–55. punkts); 2007. gada 17. aprīlis, *AGM-COS.MET* (C-470/03, EU:C:2007:213, 82. un 86. punkts); 2008. gada 16. oktobris, *Synthon* (C-452/06, EU:C:2008:565, 39.–46. punkts); un 2018. gada 4. oktobris, *Kantarev* (C-571/16, EU:C:2018:807, 106.–108. un 115. punkts).

[62] Šķiet, ka viens no nedaudziem piemēriem, ko varētu kvalificēt kā lietu, kurā Tiesa atzina, ka dalībvalsts varētu nebūt atbildīga, lai arī tai nav bijis rīcības brīvības, ir spriedums, 2000. gada 4. jūlijs, *Haim* (C-424/97, EU:C:2000:357).

[63] Skat., piemēram, spriedumus, 2001. gada 12. jūlijs, *Comafrica* un *Dole Fresh Fruit Europe*/Komisija (T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 un T-225/99, EU:T:2001:184, 137.–150. punkts); 2005. gada 21. aprīlis, *Holcim (Deutschland)*/Komisija (T-28/03, EU:T:2005:139, 100.–116. punkts) (apstiprināts apelācijas tiesvedībā ar spriedumu, 2007. gada 19. aprīlis, *Holcim (Deutschland)*/Komisija (C-282/05 P, EU:C:2007:226, 51. punkts)); 2006. gada 26. janvāris, *Medici Grimm*/Padome (T-364/03, EU:T:2006:28, 82.–98. punkts); 2010. gada 3. marts, *Artegodan*/Komisija (T-429/05, EU:T:2010:60, 104.–112. punkts) (apstiprināts apelācijas tiesvedībā ar spriedumu, 2012. gada 19. aprīlis, *Artegodan*/Komisija (C-221/10 P, EU:C:2012:216, 108. un 109. punkts)); un 2011. gada 23. novembris, *Sison* /Padome (T-341/07, EU:T:2011:687, 57.–74. punkts).

[64] Skat. spriedumu, 2005. gada 21. aprīlis (T-28/03, EU:T:2005:139, 100.–116. punkts).

tas, ka netika iesniegti pietiekami pierādījumi, kas pamatotu prasītāja strīdīgo praksi, varēja būt pietiekams, lai noteiktu, ka ir izdarīts pietiekami būtisks pārkāpums. Tomēr, ņemot vērā lietas sarežģītību un grūtības piemērot Līguma tiesību normas jautājumos, kas saistīti ar karteļiem, Vispārējā tiesa nosprieda, ka pārkāpums nav bijis pietiekami būtisks. Apelācijas tiesvedībā [65] Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas pieeju [66].

82. Piemērojot šādu argumentāciju šajā lietā, var secināt, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka tā var izvērtēt papildu faktorus, pat pēc tam, kad tā bija konstatējusi, ka Komisijai nav rīcības brīvības pieņemt "tukšas tvertnes" testu. Šie papildu faktori varētu attaisnot Komisijas pārkāpumu, un tādā gadījumā to varētu neuzskatīt par pietiekami būtisku, lai iestātos atbildība.

c) Par trešās un ceturtās grupas lietām

83. Trešajā grupā ir lietas, kurās Savienības tiesas ir uzskatījušas, ka iestādei saistībā ar Savienības tiesību normu, kas tika pārkāpta, bija rīcības brīvība, un, ņemot vērā citus faktorus, secinājušas, ka pārkāpums ir pietiekami būtisks. Piemērus var atrast gan saistībā ar Savienības [67], gan saistībā ar valsts [68] atbildību.

84. Piemēram, spriedums Ombuds/*Staelen* [69] bija attiecībā uz Eiropas ombuda iespējamo pārkāpumu saistībā ar tā pienākumu ievērot pienācīgu rūpību, izskatot sūdzību. Tiesa atzina, ka Vispārējā tiesa bija pieļāvusi tiesību kļūdu, vispārīgi nospriežot, ka pats rūpības pienākuma pārkāpums ir pietiekami būtisks pārkāpums; kā izriet no judikatūras, ombudam ir plaša rīcības brīvība. Tomēr Tiesa konstatēja, ka ombuds ir pieļāvis neattaisnojamas kļūdas un acīmredzami un būtiski nav ievērojis savas rīcības brīvības robežas, veicot izmeklēšanu, un tādējādi ir izdarījis trīs pietiekami būtiskus Savienības tiesību pārkāpumus [70].

85. Ceturtajā grupā ir lietas, kurās pastāv rīcības brīvība, un dažādu faktoru izvērtēšanas rezultātā Savienības tiesas ir konstatējušas, ka pārkāpums nav bijis pietiekami būtisks. Arī šeit judikatūrā ir piemēri, kas attiecas uz Savienības atbildību [71] un valsts atbildību [72].

[65] Skat. spriedumu, 2007. gada 19. aprīlis, *Holcim (Deutschland)*/Komisija (C-282/05 P, EU:C:2007:226, 51. punkts).

[66] Skat. arī kā līdzīgu piemēru spriedumu, 2012. gada 19. aprīlis, *Artegodan*/Komisija (C-221/10 P, EU:C:2012:216, EU:C:2012:216, 108. un 109. punkts).

[67] Skat., piemēram, spriedumus, 2017. gada 4. aprīlis, Ombuds/*Staelen* (C-337/15 P, EU:C:2017:256), un 2022. gada 22. septembris, *IMG* /Komisija (C-619/20 P un C-620/20 P, EU:C:2022:722).

[68] Skat., piemēram, spriedumus, 2014. gada 19. jūnijs, *Specht* u.c. (no C-501/12 līdz C-506/12, C-540/12 un C-541/12, EU:C:2014:2005), un 2014. gada 3. septembris, *X* (C-318/13, EU:C:2014:2133). Ņemot vērā, ka šīs lietas valsts tiesas bija nosūtījušas Tiesai ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, bieži vien Tiesa nerisināja jautājumu par pietiekami būtiska pārkāpuma esamību, bet atstāja šo jautājumu lemt iesniedzējtiesai.

[69] Skat. spriedumu, 2017. gada 4. aprīlis (C-337/15 P, EU:C:2017:256, 38.–45., 104.–117. un 126. punkts).

[70] Tomēr minētā sprieduma 57. punktā Tiesa konstatēja, ka ombudam bijusi ierobežota, pat gandrīz neesoša rīcības brīvība, kad bija jāizklāsta viņam iesniegtā dokumenta saturs, lai pamatotu secinājumus, kurus viņš izdarījis, pieņemot lēmumu pabeigt izmeklēšanu. Tāpēc tas, ka ombuds sagrozīja šāda dokumenta saturu, bija pietiekami būtisks pārkāpums. Skat. arī šo secinājumu 60. zemsvītras piezīmi.

[71] Skat., piemēram, spriedumus, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/*CEVA* un *Pfizer* (C-198/03 P, EU:C:2005:445, 69.–71. un 73.–93. punkts); 2022. gada 16. jūnijs, *SGL Carbon* u.c./Komisija (C-65/21 P un no C-73/21 P līdz C-75/21 P, EU:C:2022:470, 89. un 90. punkts); 2007. gada 11. jūlijs, *Schneider Electric*/Komisija (T-351/03, EU:T:2007:212, 129.–132. punkts); 2008. gada 9. septembris, *MyTravel* /Komisija (T-212/03, EU:T:2008:315, 83.–97. punkts); un 2022. gada 23. februāris, *United Parcel Service*/Komisija (T-834/17, EU:T:2022:84, 201.–228. punkts) (apelācijas sūdzība ir izskatīšanas stadijā lietā C-297/22 P).

[72] Skat., piemēram, spriedumus, 1996. gada 26. marts, *British Telecommunications* (C-392/93, EU:C:1996:131, 39.–46. punkts); 2003. gada 30. septembris, *Köbler* (C-224/01, EU:C:2003:513, 118.–124. punkts); un 2007. gada 25. janvāris, *Robins* u.c. (C-278/05, EU:C:2007:56, 72. –81. punkts).

86. Piemēram, spriedums *SGL Carbon* u.c./Komisija[73] ir par to, ka Komisija, iespējams, prettiesiski klasificējusi noteiktu vielu atbilstoši attiecīgajai Savienības regulai. Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas vērtējumu, ka Komisijas rīcība bija attaisnojama ar vielas klasifikācijas sarežģītību un grūtībām interpretēt summēšanas metodi.

87. Piemērojot šādu argumentāciju šajā lietā, var secināt, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, izvērtējot papildu faktorus, ja Komisijai bija rīcības brīvība.

88. Vai Komisijai bija rīcības brīvība?

89. Ja šo lietu salīdzina ar *Brasserie* lietu, atbilde uz šo jautājumu šķietami varētu būt apstiprinoša. Minētā lieta attiecās uz Savienības tiesību jomu, kurā attiecīgās dalībvalstis varēja izdarīt regulatīvas izvēles, bet augstāka Savienības tiesību norma šīs izvēles ierobežoja. Konkrētāk, saskaņā ar Savienības tiesībām šo dalībvalstu likumdevējam netika dota iespēja izvēlēties diskriminējošas normas. Šajā lietā Komisija pieņēma regulu par putekļsūcēju energoefektivitāti kā deleģēto aktu, tādējādi tas ietilpst Savienības tiesību jomā, kurā Savienības likumdevējs ir atstājis Komisijai iespēju izdarīt regulatīvas izvēles. Tomēr šādas izvēles ierobežoja tas, ka drīkstēja pieņemt tikai tādas testēšanas metodes, kas tiek veiktas "izmantošanas laikā". Tādējādi varētu secināt, ka Komisija pārsniedza savas rīcības brīvības robežas un Vispārējā tiesa rīkojās pareizi, izvērtējot citus faktorus, lai noteiktu, vai minēto robežu neievērošana bija būtiska un acīmredzama.

90. Tomēr šo pašu situāciju varētu raksturot arī tādējādi, ka rīcības brīvība nepastāv. Šādā kontekstā Komisija faktiski īstenoja pilnvarojumu, kas tai tika piešķirts ar pamata tiesību aktu (līdzīgi kā gadījumos, kad dalībvalstis transponē direktīvas), un tad pārkāpa skaidru noteikumu, kas nedeva tai nekādu rīcības brīvību.

91. Tā kā vienu un to pašu situāciju var raksturot gan tādējādi, ka rīcības brīvība pastāv, gan tādējādi, ka rīcības brīvība nepastāv, manuprāt, šķiet, būtu jāpieņem pieeja, ko ieteikuši daži ģenerāladvokāti (kā minēts šo secinājumu 61. punktā), proti, ka rīcības brīvība ir svarīgs faktors, lai noteiktu, vai pārkāpums ir pietiekami būtisks, tomēr šis faktors nav izšķirošs. Katrā ziņā ir nepieciešams noteikt, vai attiecīgajai iestādei ir bijusi rīcības brīvība. Tomēr, ja tai nav bijis rīcības brīvības, tas tomēr automātiski joprojām nenozīmē, ka pārkāpums ir bijis pietiekami būtisks. Atkarībā no katras konkrētās lietas apstākļiem var tikt ņemti vērā citi faktori, un to rezultātā var nepiemērot atbildību. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem – neraugoties uz to, vai situāciju šajā lietā var raksturot tādējādi, ka rīcības brīvība pastāv, bet ir pārsniegtas tās robežas, vai ka rīcības brīvība nepastāv, var ņemt vērā papildu faktorus, lai noskaidrotu, vai pārkāpums ir bijis pietiekami būtisks.

92. Attiecīgi uzskatu, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 37. un 38. punktā konstatējot, ka bija nepieciešams ņemt vērā papildu faktorus. Tāpēc apelācijas sūdzības otrais pamats ir jānoraida.

93. Tomēr, manuprāt, Vispārējā tiesa, izvērtējot šos papildu faktorus, ir pieļāvusi tiesību kļūdu. Tāpēc pievērsīšos apelācijas sūdzības trešajam un ceturtajam pamatam.

[73] Skat. spriedumu, 2022. gada 16. jūnijs (C-65/21 P un no C-73/21 P līdz C-75/21 P, EU:C:2022:470, 89. un 90. punkts).

C. Par apelācijas sūdzības trešo un ceturto pamatu

94. Kā norādīts iepriekš (skat. šo secinājumu 41. un 42. punktu), Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijas izdarītais Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpums bija attaisnojams. Vispārējā tiesa ņēma vērā regulējamās situācijas sarežģītību un grūtības interpretēt un piemērot attiecīgās tiesību normas. Tā konstatēja, ka Komisija nav acīmredzami un būtiski pārkāpusi rīcības brīvības robežas, izvēloties tukšas tvertnes testu, nevis 5.9. punkta pilnas tvertnes testu.

95. Ar apelācijas sūdzības trešo un ceturto pamatu *Dyson* būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa nevarēja tiesiski secināt, ka Komisijas izdarīto Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpumu var attaisnot ar interpretācijas grūtībām un regulatīvo sarežģītību. Bija skaidrs, ka jāpiemēro tāds tests, kas parāda energoefektivitāti "izmantošanas laikā", un ka šīs tiesību normas mērķis bija nodrošināt, ka patērētāji saņem ticamu informāciju par putekļsūcēju energoefektivitāti. Lai arī izvēlēties zinātniski atbilstošu testu varētu būt tehniski sarežģīti, tas tā nebija attiecībā uz tiesību normu, atbilstoši kurai Komisija nevar izmantot testu, kurā netiek mērīta putekļsūcēju efektivitāte "izmantošanas laikā".

96. Komisija būtībā apgalvo, ka, pieņemot tukšas tvertnes testu, tā uzskatīja, ka izmanto testēšanas metodi, kas ir iespējami pietuvināta reāliem izmantošanas apstākļiem, vienlaikus arī ticama, precīza un atkārtojama, tādējādi galapatērētāji var pieņemt labāk informētus pirkšanas lēmumus. Kā norāda Komisija, tai bija pilnīgi pamatoti ievērot zināmu piesardzības līmeni, kad tā, pieņemot politikas lēmumu, definēja testēšanas metodes un nosvērās par labu šādas metodes derīgumam no zinātniskā viedokļa, uzskatot to par izšķirošo faktoru. Tāpēc, lai arī Tiesa un Vispārējā tiesa pēc tam tiesvedībā par akta atcelšanu konstatēja, ka Komisija, pieņemdama šādu pieeju, rīkojās nepareizi (skat. šo secinājumu 27.–33. punktu), tās pārkāpumu var attaisnot, un tā iemesla dēļ tas nav pietiekami būtisks.

1. Par pieņemamību

97. Tiesas sēdē Komisija apgalvoja, ka apelācijas sūdzības trešais un ceturtais pamats nav pieņemams, jo ar šiem pamatiem tiek apstrīdēts Vispārējās tiesas faktu vērtējums.

98. Es nepiekrītu Komisijai.

99. Saskaņā ar judikatūru, lai arī faktu vērtējums un tas, vai tie ir sarežģīti prasībā par ārpuslīgumisko atbildību, ir principā jāvērtē Vispārējai tiesai[74], Tiesa var pārskatīt faktu juridisko raksturojumu un no faktiem izrietošos juridiskos secinājumus, nosakot, vai pārkāpums ir pietiekami būtisks[75].

100. Šajā lietā, kā *Dyson* apgalvoja tiesas sēdē, apelācijas sūdzības trešais un ceturtais pamats netika iesniegts, lai lūgtu atkārtoti izvērtēt Vispārējās tiesas faktu konstatējumus, bet būtībā lai apstrīdētu juridisko raksturojumu, ko Vispārējā tiesa piemēroja un pamatojoties uz kuru tā nolēma, ka Komisija nav izdarījusi pietiekami būtisku pārkāpumu. *Dyson* konkrēti cenšas apstrīdēt Vispārējās tiesas juridisko argumentāciju, ka Komisijas izdarītais pārkāpums ir saistīts

[74] Skat. spriedumus, 2007. gada 19. aprīlis, *Holcim (Deutschland)*/Komisija (C-282/05 P, EU:C:2007:226, 54. un 55. punkts), 2009. gada 16. jūlijs, Komisija/*Schneider Electric* (C-440/07 P, EU:C:2009:459, 167. un 168. punkts).

[75] Skat. spriedumu, 2017. gada 4. aprīlis, Ombuds/*Staelen* (C-337/15 P, EU:C:2017:256, 53. punkts).

ar interpretācijas grūtībām un regulatīvu sarežģītību, kā rezultātā Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisija nav acīmredzami un būtiski pārkāpusi rīcības brīvības robežas. Šis tiesību jautājums Tiesai ir jāpārskata apelācijas tiesvedībā.

101. Tāpēc uzskatu, ka apelācijas sūdzības trešais un ceturtais pamats ir pieņemams.

2. Par lietas būtību

102. Manuprāt, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, konstatējot, ka Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpumu var attaisnot ar interpretācijas grūtībām un regulatīvo sarežģītību.

103. Jautājums, vai Savienības tiesību normas pārkāpums ir attaisnojams, ir jāizvērtē, ņemot vērā to, kādi apstākļi bija brīdī, kad tika pieņemts lēmums, ar kuru tika izdarīts pārkāpums [76]. Tādējādi ir jānovērtē, vai Vispārējā tiesa bija pieļāvusi kļūdu, konstatējot, ka interpretācijas grūtības un regulatīvā sarežģītība varētu kalpot kā attaisnojums Komisijai, kad tā pieņēma Deleģēto regulu Nr. 665/2013.

104. Manuprāt, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, nav pieņemami, ka Komisija kā "labas" pārvaldības iestāde, kas rīkojas ar ierastu uzmanību un rūpību [77], varētu uzskatīt, ka ir pamatoti pieņemt testēšanas metodi, kas maldina patērētājus par putekļsūcēju energoefektivitāti, tikai tāpēc, ka tajā laikā tā bija vienīgā pieejamā testēšanas metode.

105. Pirmkārt, Komisija neapgalvoja, ka nebija skaidrs, ka jāpieņem tāda testēšanas metode, ar kuru mēra putekļsūcēja efektivitāti "izmantošanas laikā". Tomēr problēma bija tāda, ka attiecīgajā laikā nebija zinātniski pamatota pilnas tvertnes testa [78]. Tāpēc Komisija nolēma izmantot "tukšas tvertnes" testu.

106. Tiesas sēdē Komisija norādīja, ka vismaz attiecīgajā laikā joprojām bija iespējams uzskatīt, ka putekļsūcēju testēšana to izmantošanas sākumā (ar tukšu tvertni) ir testēšana "izmantošanas laikā". Tikai vēlāk Tiesa spriedumā par tiesību akta atcelšanu paskaidroja, ka "izmantošanas laikā" nozīmē, ka putekļsūcēja energoefektivitāte ir jāmēra apstākļos, kas ir iespējami pietuvināti izmantošanas apstākļiem, proti, ka putekļsūcēja tvertnei ir jābūt piepildītai līdz zināmam līmenim [79].

107. Vai šāds attaisnojums ir pieņemams?

108. Ja izmanto tīri tekstuālu interpretāciju un koncentrējas tikai uz šiem diviem vārdiem, varētu secināt, ka izmantošanas sākums ir arī "izmantošanas laikā".

[76] Skat. spriedumu, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome (C-123/18 P, EU:C:2019:694, 44.–46. punkts).

[77] Kā atzinušas Savienības tiesas, Savienības ārpuslīgumiskā atbildība var iestāties tikai tad, ja tiek konstatēts, ka ierasti uzmanīga un rūpīga iestāde līdzīgos apstākļos šādu nelikumību nebūtu pieļāvusi. Skat., piemēram, spriedumus, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome (C-123/18 P, EU:C:2019:694, 43. punkts), 2000. gada 24. oktobris, *Fresh Marine*/Komisija (T-178/98, EU:T:2000:240, it īpaši 61. punkts); 2010. gada 3. marts, *Artegodan*/Komisija (T-429/05, EU:T:2010:60, 62. punkts); un 2022. gada 23. februāris, *United Parcel Service* /Komisija (T-834/17, EU:T:2022:84, 88. punkts) (apelācijas sūdzība ir izskatīšanas stadijā lietā C-297/22 P).

[78] Lai arī Vispārējā tiesa izvērtēja, vai šāds tests bija pieejams, es vēlētos atkārtot, ka šim jautājumam nav nozīmes, lai izlemtu, vai Komisija ir pārkāpusi Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punktu, izmantojot tukšas tvertnes testu.

[79] Skat. spriedumu, 2017. gada 11. maijs, *Dyson*/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, 68. punkts). Skat. arī šo secinājumu 29. punktu.

109. Tomēr attiecīgajā laikā Komisija zināja, kā tā norādījusi tiesas sēdē, ka putekļsūcējiem ar tvertnēm energoefektivitāte krītas. It īpaši, kā norādīja *Dyson*, to apliecināja Komisijas ekspertu atzinums [80], kā arī informācija, ko sniedza patērētāju organizācijas [81] un pati *Dyson* [82] ieinteresēto personu apspriešanās procesā, kā rezultātā tika pieņemta Deleģētā regula Nr. 665/2013.

110. Tādējādi Komisija zināja attiecīgajā laikā, ka ar "tukšas tvertnes" testu nevar sasniegt Direktīvas 2010/30 mērķi informēt patērētājus par putekļsūcēju energoefektivitāti un dot iespēju tiem iegādāties energoefektīvākos putekļsūcējus. Drīzāk pretēji, Komisija nevarēja nezināt, ka šādi testi maldina patērētājus.

111. Neviena laba pārvaldības iestāde nevar neņemt vērā tās īstenotās tiesību normas mērķi. Ja formulējumu "izmantošanas laikā" interpretē saistībā ar Direktīvas 2010/30 mērķi, to saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju nevar saprast tādējādi, ka ir atļauta testēšana, izmantojot tukšu tvertni.

112. Manuprāt, to, ka attiecīgajā laikā Parlaments vai Padome neiebilda pret Deleģēto regulu Nr. 665/2013, lai arī varēja to darīt saskaņā ar Direktīvas 2010/30 12. pantu, nevar izmantot kā neskaidra pilnvarojuma pierādījumu.

113. Tāpēc es nesaskatu, ka ar interpretācijas grūtībām varētu attaisnot Komisijas izdarīto pārkāpumu.

114. Attiecībā uz regulatīvo sarežģītību Komisija paskaidroja, ka tai bija jālīdzsvaro vajadzība piemērot testēšanas metodi, kas parāda faktiskos izmantošanas nosacījumus, ar prasību nodrošināt, ka šāda metode ir zinātniski precīza un ticama. Tomēr Komisija nedrīkstēja līdzsvarošanu veikt, iekļaujot testu, kas patērētājiem sniedz maldinošus rezultātus. Nebija nekādas regulatīvas sarežģītības saistībā ar secinājumu, ka tukšas tvertnes tests nav risinājums.

115. Pietiek vien secināt, ka, neraugoties uz iespējamām tehniskām grūtībām atrast atbilstošu testu, attiecīgajā laikā bija skaidrs, ka to testu, kuru Komisija izvēlējās izmantot, nevarēja izmantot. Tāpēc ir grūti saskatīt, kā Komisiju, ja tā rīkojās kā laba pārvaldības iestāde, varētu attaisnot par šāda fakta neatzīšanu.

116. Visbeidzot, Komisija apgalvoja, ka saskaņā ar Direktīvas 2010/30 11. panta 1. punktu tai bija jāpieņem deleģētā regula piecu gadu laikā. Tāpēc Komisija esot pareizi uzskatījusi, ka labāk bija jāpieņemt tukšas tvertnes tests nekā nekāds tests.

117. Atbildot uz šo argumentu, vispirms jānorāda, ka Komisija ir kļūdaini sapratusi Direktīvas 2010/30 11. panta 1. punktā minēto piecu gadu periodu. Šī tiesību norma neparedzēja galīgo termiņu, līdz kuram Komisijai par katru cenu bija jāpieņem testēšanas metode. Tajā tika noteikts tikai pilnvarojuma sākotnējais periods, kuram beidzoties, Komisijai bija pienākums sagatavot ziņojumu. Šis periods automātiski tiktu pagarināts par vēl vienu piecu gadu periodu, ja

[80] Skat. šo secinājumu 9. zemsvītras piezīmē minēto *AEA* ziņojumu, it īpaši tā 72. lpp., kurā norādīts: "jāatzīst, ka visi tīrīšanas efektivitātes testi ir veikti, izmantojot tīru tvertni un filtrus, un ka efektivitāte var kristies, kad putekļi sāk aizpildīt filtru poras un tvertni."

[81] Skat. *European Association for the Co-ordination of Consumer Representation in Standardisation* (Eiropas Asociācija patērētāju pārstāvības koordinācijai standartizācijā (*ANEC*)) un *European Consumer Organisation* (Eiropas Patērētāju organizācija (*BEUC*)), Comments on draft Ecodesign and Labelling requirements for vacuum cleaners, 2011. gada 5. septembris, 5. lpp.; *ANEC* un *BEUC*, Consumer organisations comments on draft Ecodesign and Labelling rules for vacuum cleaners, Eiropas Komisijas 2012. gada 27. augusta darba dokumenti, 4. un 5. lpp.; *ANEC* un *BEUC*, Comments on the updated Ecodesign and Energy Labelling proposal for vacuum cleaners, atjaunotie Eiropas Komisijas 2012. gada decembra projekti, 2.–4. lpp.

[82] Kā norādīts apelācijas sūdzībā, *Dyson* ieinteresēto personu apspriešanās procesā bija iesniegusi testēšanas datus saistībā ar būtisku putekļsūcēju efektivitātes kritumu, salīdzinot tukšas tvertnes testu un pilnas tvertnes testu.

Parlaments vai Padome neatceltu šo pilnvarojumu. Turklāt, pat ja piecu gadu periods bija Komisijai noteiktais termiņš, tas nevarētu būt attaisnojums tam, ka tā izvēlējās testu, kas neatbilst pilnvarojumam, jo maldina patērētājus.

118. Rezumējot, ja *Dyson* prasība ir pareizi raksturota (skat. manu analīzi par apelācijas sūdzības pirmo pamatu), proti, ka tajā apgalvots, ka Komisija ir izdarījusi pietiekami būtisku pārkāpumu, pieņemot "tukšas tvertnes" testu, ir visai skaidrs, ka ne interpretācijas grūtības, ne regulatīvā sarežģītība nevar būt attaisnojums Komisijai par šī testa pieņemšanu.

119. Tāpēc uzskatu, ka apelācijas sūdzības trešais un ceturtais pamats ir pamatoti un Komisija ir izdarījusi pietiekami būtisku Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpumu.

D. Par apelācijas sūdzības piekto, sesto un septīto pamatu

120. Ar pārējiem trim pamatiem *Dyson* pārmet, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, konstatēdama, ka Komisijas izdarītais pārkāpums nav pietiekami būtisks attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principa (apelācijas sūdzības piektais pamats), labas pārvaldības principa un pienākuma ievērot pienācīgu rūpību (apelācijas sūdzības sestais pamats) un tiesību brīvi veikt profesionālo darbību (apelācijas sūdzības septītais pamats) iespējamo pārkāpumu.

121. Kā izriet no šo secinājumu 43. punkta, Vispārējā tiesa pamatojās uz savu argumentāciju par apgalvoto Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpumu, konstatējot, ka nepastāvēja pietiekami būtisks pārkāpums attiecībā uz šiem citiem apgalvotajiem Savienības tiesību pārkāpumiem. Kā es jau, analizējot pirmo, trešo un ceturto apelācijas sūdzības pamatu, atzinu, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi *Dyson* pamatu un pieļāvusi tiesību kļūdu, konstatējot, ka Komisijas izdarītais Direktīvas 2010/30 10. panta 1. punkta pārkāpums nebija pietiekami būtisks, Vispārējās tiesas konstatējumos attiecībā uz to, vai citi Savienības tiesību pārkāpumi bija pietiekami būtiski, arī ir pieļautas tās pašas tiesību kļūdas.

122. Tāpēc uzskatu, ka apelācijas sūdzības piektais, sestais un septītais pamats ir pamatoti.

IV. Secinājumi

123. Rezumējot iepriekš izklāstīto, ierosinu Tiesai lemt šādi:

– atzīt apelācijas sūdzības pirmo, trešo, ceturto, piekto, sesto un septīto pamatu par pamatotu;

– atcelt Vispārējās tiesas spriedumu, 2021. gada 8. decembris, *Dyson* u.c./Komisija (T-127/19, EU:T:2021:870);

– atzīt, ka Komisijas izdarītais Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/30 (2010. gada 19. maijs) par enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm, 10. panta 1. punkta pārkāpums ir pietiekami būtisks;

– nodod lietu atpakaļ Vispārējai tiesai,

– lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.